

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 423/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **AGROCHEM-UNIO, spol. s r. o.**, Pri železničnej stanici 525, Chotín, IČO 18 047 262, zastúpenej JUDr. Katarínou Juričkovou, advokátkou, Drieňová 14, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26 Cb 63/2020-450 z 18. februára 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obdo 31/2021 z 23. februára 2022 a postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 Cb 33/2019 podanou žalobou domáhala zaplata sumy vo výške 22 387,20 eur s príslušenstvom z titulu neuhradených faktúr za služby, najmä administratívne a účtovné služby a výrobu bližšie určených materiálov, ktoré poskytovala žalovanému dlhé obdobie. Okresný súd rozsudkom č. k. 4 Cb 33/2019-363 z 1. júla 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol s odôvodnením, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu ku preukázaniu, že spornými faktúrami tovar, resp. služby aj

žalovanému reálne dodala. Posudzujúc právny vzťah medzi stranami sporu ako nárok vyplývajúci z kúpnej zmluvy (§ 409 a nasl. Obchodného zákonníka), si podľa názoru okresného súdu sťažovateľka riadne nesplnila svoje povinnosti uvedené v § 411 Obchodného zákonníka. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 26 Cob 63/2020-450 z 18. februára 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu krajský súd uviedol, že sťažovateľka v konaní nepreukázala existenciu konkrétneho právneho vzťahu ani jeho konkrétny obsah, na základe ktorého sa domáhala zaplatenia žalovanej sumy. V tomto smere jej jediná argumentácia spočívala len v tom, že strany sporu takýmto spôsobom bezproblémovo spolupracovali a fungovali dlhšiu dobu, z čoho vyvodzovala existenciu obchodných zvyklostí, ktoré však v kontexte § 264 Obchodného zákonníka nepreukázala. Z obsahu dohody o poskytovaní služieb z 2. januára 1998, ktorú sťažovateľka v konaní predložila, vyplynulo, že ide len o dohodu rámcovú, čo potvrdzuje aj ustanovenie o tom, že termín a spôsob realizácie budú vždy aktualizované a vykonané podľa objednávky alebo ústnej, resp. písomnej dohody bez toho, aby bola v tejto dohode určená cena za poskytované služby. V priebehu konania však sťažovateľka nepredložila objednávku alebo písomnú dohodu, predmetom ktorej by bolo plnenie, ktoré bolo následne fakturované faktúrami, ktorých zaplatenia sa v podanej žalobe domáhala, ani nešpecifikovala existenciu ústnej dohody, ktorou by takéto plnenie bolo dojednané, ani neoznačila účastníkov takejto dohody, jej predmet, odplatu za poskytnuté plnenia, resp. dátum jej uzavretia. Sťažovateľka neoznačila ani dôkazy, ktoré by existenciu takýchto zmlúv potvrdzovali, hlavne čo sa týka ich obsahu, t. j. čo malo byť predmetom činnosti a za akú cenu mali byť poskytované. K obsahu takejto dohody, na základe ktorej mali byť vystavené aj faktúry, ktoré sú predmetom tejto žaloby, nenavrhol vypočuť žiadneho svedka. Vzhľadom na uvedené prijal krajský súd záver zhodný so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého sťažovateľka svoje dôkazné bremeno neuniesla.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 3 Obdo 31/2021 z 23. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol podľa § 447 písm. c) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). K sťažovateľkou uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd uviedol, že k naplneniu uvedenej vady konania postupom krajského súdu v danom prípade nedošlo, keďže v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery a vysvetlil tiež dôvody so zreteľom, na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky sťažovateľky. Vzhľadom na to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňalo podľa názoru najvyššieho súdu náležitosti v zmysle § 220 CSP, považoval uplatnenú námietku nepreskúmateľnosti za neopodstatnenú. Najvyšší súd vyhodnotil, že odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, a jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. K sťažovateľkou prednesenej námietke nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, ústiaceho do nesprávne zisteného skutkového stavu súdmi oboch inštancií, najvyšší súd uviedol, že nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom

konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, z čoho vyplýva, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie sťažovateľky, ktoré oprela o dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keďže záver odvolacieho súdu, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu existencie zmlúv, najmä čo sa týka ich obsahu, t. j. čo malo byť predmetom činnosti a za akú cenu mali byť poskytované, nebol výsledkom chybnjej aplikácie práva na zistený skutkový stav a sťažovateľka vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP nevymedzila dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, keď neuviedla právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré pokladá za nesprávne, ani v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd vytkol sťažovateľke, že v dovolaní vôbec nekonkretizovala právnu otázku, ktorá by zodpovedala dikcii § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP v spojení s § 432 CSP a vo väzbe na nenastolenú a nevymedzenú právnu otázku neuviedla ani konkrétnu judikatúru dovolacieho súdu, t. j. rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu o tej istej právnej otázke, prípadne odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Napriek tomu, že sťažovateľka argumentovala nesprávnym právnym posúdením veci, ňou namietané skutočnosti nespĺňali kritérium právnej otázky, zameranej na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu, ale predstavovali spochybnenie skutkových zistení a záverov súdov oboch inštancií a uvedenie jej vlastného chápania skutkových zistení, čo však nezakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP v spojení s § 432 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutým rozhodnutiam podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnuté rozhodnutia sú nedostatočne odôvodnené, pretože tak odvolací súd ako ani dovolací súd nedali žiadne odpovede na konkrétne námietky sťažovateľky, konkrétne sa nevysporiadali i) s ňou predloženým znaleckým posudkom, z ktorého vyplýva vykonanie a vyfakturovanie reálnych služieb a prác; ii) s tým, že sporné faktúry boli vystavené ešte za života pôvodného spoločníka, ktorý tieto faktúry nenamietal; iii) s tým, že sťažovateľka výpoveďami svedkov preukázala výkon služieb pre žalovaného a tiež predložila rozpis jednotlivých faktúr za posledné roky, ktoré boli ňou vystavené a žalovaným riadne uhradené; iv) s tým, že faktúry zo strany žalovaného neboli nikdy rozporované a boli uhradené aj za rok 2017, v súvislosti s čím odvolací súd prijal tvrdenia žalovaného o tom, že žalovaný nemal v rozhodnom období roku 2017 výrobné priestory a kapacity za preukázané; v) s tým, že časť z jednej spornej faktúry žalovaný uhradil, čo je aj dôkazom uznania záväzku a dôkazom reálnosti dodávaných služieb. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka dodáva, že súdy nekriticky svojvoľne prevzali tvrdenia žalovaného bez toho, aby boli objektívne posudzované všetky dôkazy predložené v konaní.

b) K súdmi konštatovanej údajnej nedostatočnej špecifikácii jednotlivých faktúr s poukazom na rozhodovacia prax súdov v daňových veciach sťažovateľka uvádza, že prílišné formalistické posudzovanie účtovných dokladov v obchodnoprávných vzťahoch je v rozpore so samotným zmyslom Obchodného zákonníka, ktorý dovoľuje podnikateľom upraviť si vzájomné vzťahy medzi sebou podľa ich vôle. Je toho názoru, že súdy namiesto toho, aby vykladali úkon ako prejav

autonómie vôle strán, jej autonómiu spochybňujú, čím „*interpretujú prílišný formalizmus pri výklade právnych predpisov*“, čo vedie k zjavnej nespravodlivosti.

c) Konanie súdu prvej inštancie je poznačené vadou zmätočnosti, ktorá spočíva v porušení zásady zachovania rovnosti strán sporu, a to s poukazom na to, že okresný súd prevzal celú argumentáciu žalovaného bez predkladania akýchkoľvek dôkazov, ktoré by vyvracali tvrdenia sťažovateľky o platnosti a dodržiavaní rámcovej zmluvy a z toho vyplývajúcej zavedenej praxe medzi stranami záväzkového vzťahu.

d) Odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, ktorý zistil skutkový stav na základe svojvôle, teda v rozpore so skutkovým stavom a v rozpore s vykonaným dokazovaním, pôsobí zmätočne, najmä vo vzťahu k posúdeniu dlhoročnej obchodnej zvyklosti medzi stranami sporu, no jej neuznanie vo vzťahu k posudzovanému obdobiu. Rovnako zmätočne pôsobí aj rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. dovolacieho súdu, ktorý až nekriticky prevzal zistený skutkový stav súdu prvej inštancie a jeho právne posúdenie bez skúmania, či sú vyhodnotenú dôkazy objektívne a či zodpovedajú kritériám ústavnoprávnych princípov, pričom podľa sťažovateľky tým porušili zásadu zachovania rovnosti zbraní, keď na preukázanie tvrdení žalovaného nemožno pripísať ani jeden relevantný dôkaz.

e) Napadnutý rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný z dôvodu nedostatočného odôvodnenia a neposkytnutia odpovede na všetky námietky uvedené v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie „*(rámcová zmluva, čiastkové zmluvy a ich úprava v zákone)*“.

f) Rozsudok súdu prvej inštancie trpí vadou svojvôle, „*keď súd svojvoľne, subjektívne vyhodnotil dôkazy a na základe subjektívnej svojvôle ustálil skutkový stav v rozpore s objektívnym princípom zistenia skutkového stavu, pričom rovnaká vada sa odrazila v rozhodnutí odvolacieho súdu ako aj dovolacieho súdu, keď tieto súdy odmietli objektívne vyhodnotiť dôkazy a len prevzali názory súdu prvého stupňa bez skúmania, či je hodnotenie dôkazov uskutočnené v súlade so skutkovým stavom*“. Pochybenie súdov dosahuje podľa mienky sťažovateľky „*takú intenzitu, že napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa, odvolacieho ako aj dovolacieho súdu sú z ústavného hľadiska neakceptovateľné*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietnuté.

III.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

6. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu je argumentácia sťažovateľky uplatnená v ústavnej sťažnosti založená predovšetkým na námietke jeho nepreskúmateľnosti pre nevysporiadanie sa s námietkami sťažovateľky uplatnenými v odvolaní, ako aj svojvoľnosti prijatých právnych záverov, čo zakladá ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku.

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou

založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

9. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohla podať dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

10. Dovolací súd po preskúmaní argumentácie sťažovateľky viažucej sa na prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie v tejto časti odmietol ako neprípustné. V ďalšej časti dovolania namietala sťažovateľka nesprávne právne posúdenie veci a jeho prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Uznesením dovolacieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky i vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu odmietnuté ako neprípustné s poukazom na § 447 písm. f) CSP, keďže dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

11. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti, ako i vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vylučuje právomoc ústavného súdu, pretože argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

12. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že námietky sťažovateľky sa v rámci jej sťažnostnej argumentácie koncentrujú predovšetkým do prejavu jej nesúhlasu s právnym posúdením veci okresným súdom a krajským súdom a predmetom námietky sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je najmä nespokojnosť so spôsobom, ako sa dovolací súd vysporiadal s ňou vytýkanými nedostatkami rozhodnutia krajského súdu, a nespokojnosť s odôvodnením rozhodnutia, ktorým odmietol sťažovateľkou podané dovolanie, ktorému vytýka jeho nedostatočnosť.

13. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide

o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

14. Vychádzajúc z uvedeného, sa úloha ústavného súdu vo veci sťažovateľky obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

15. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti predložená argumentácia nie je spôsobilá spochybniť ústavnú konformnosť prijatých právnych záverov. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti opakuje výhrady, ktoré už uplatnila v dovolacom konaní pred najvyšším súdom, a snaží sa docieľiť rozhodnutie vo svoj prospech, postavíac ústavný súd do role ďalšej prieskumnej inštancie, ktorá mu neprináleží. Bez potreby opätovného citovania jednotlivých častí odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd uviedol dostatočné a presvedčivé dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľky odmietol tak z dôvodu jeho neprípustnosti [§ 447 písm. c) CSP], ako aj z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom stanoveným v § 432 ods. 2 CSP [§ 447 písm. f) CSP]. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania a dovolacie dôvody v civilných veciach). V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP, jej dovolanie, ako i rozsudok krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu riadne preskúmal, no keďže nezistil splnenie podmienok prípustnosti dovolania, rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 vyslovene umožňuje.

16. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia je ústavný súd toho názoru, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tak dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je

podmienečné vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu